

NĚKTERÉ POZNATKY Z PLÁNOVÁNÍ BOJOVÉHO ZABEZPEČENÍ MOTOSTŘELECKÉ DIVIZE V ÚTOČNÉM BOJI

Podplukovník Miloš Brabeneč

Článek shrnuje zkušenosti z plánování bojového zabezpečení motostřelecké divize v útočném boji. Jde především o tvoření zachraňovacích a uvolňovacích odřadů, jejich možnostech a složení jednotlivých částí odřadů, umístění odřadu v bojové sestavě divize a způsobu součinnosti štábu divize a náčelníků druhů vojsk při práci na plánu.

Autorovi byla podkladem přednáška operační správy čj. 004850/36-OS/1958.

V současné době se články vojenskoodborného tisku zabývají ve velké míře otázkami systému velení a stylu práce štábů. Jedním ze závažných problémů velení a systému práce štábu je plánování a organizace bojového zabezpečení v soudobém boji. Touto problematikou se zabývala velitelská shromáždění na podzim minulého roku i přednáška operační správy čj. 004850/36-OS/58.

Účelem článku není rozebírat obsah jednotlivých prvků bojového zabezpečení, zda je nebo není třeba počítat PTO do prvků bojového zabezpečení apod. Cílem článku je rozpracovat a zevšeobecnit některé poznatky z práce štábu na „Plánu bojového zabezpečení motostřelecké divize“.

Plán bojového zabezpečení je souhrnným dokumentem, který obsahuje všechna hlavní opatření bojového zabezpečení. Cílem plánu je shrnout všechny důležité problémy jednotlivých druhů bojového zabezpečení do jediného přehledného plánu ve štábu divize a připravit si tak vhodné podklady pro řízení jednotek provádějících bojové zabezpečení.

Plán bojového zabezpečení na stupni divize bude obsahovat hlavní otázky jednotlivých druhů bojového zabezpečení:

- průzkum,
- zajištění,
- PVO,
- ochrana proti ZHN,
- maskování,
- protiradiotechnická opatření.

Při zpracování plánu je třeba shrnout jen důležitá opatření, která jsou nutná pro vševojskovou potřebu velitele a štábu divize. Konkrétní a podrobné prováděcí údaje jsou obsaženy v bojových nařízeních jednotlivých druhů bojového zabezpečení.

Při útoku s prisunutím sil z hloubky je třeba rozpracovat otázky bojového zabezpečení pro

- a) rozmístění divize ve vyčkávacím prostoru (prostoru soustředění),
- b) přesun do výchozího položení,
- c) útočný boj divize.

Opatření bojového zabezpečení je třeba v plánu rozpracovat jen v důležitých údajích, aby byl plán přehledný a stal se skutečně pomocným dokumentem při řízení boje.

V plánu je třeba rozpracovat jednotlivá opatření bojového zabezpečení asi v tomto rozsahu:

Průzkum

Otázky průzkumu jsou v plánu rozpracovány jen pro vlastní útočnou činnost divize a zaznamenávají se jen nejdůležitější opatření. Jako jedno z nejdůležitějších opatření bojového zabezpečení je průzkum rozpracován v samostatném plánu průzkumu. Do plánu bojového zabezpečení jsou zařazeny jen nejdůležitější údaje vševojskového charakteru k získání celkového pohledu na úkoly průzkumu, jako na příklad: způsob vyslání samostatných průzkumných hlídek, průzkumných skupin, průzkumného odřadu, úkoly pro letecké snímkování apod.

Rozdělení prostředků chemického průzkumu je uvedeno v tabulce podle údobí boje.

Zajištění

V plánu je třeba rozpracovat strážní zajištění divize ve vyčkávacím prostoru, aby byla divize bezprostředně chráněna proti nepřátelským akcím. Vzhledem ke vzdálenosti vyčkávacího prostoru od předního okraje je třeba mít prostor zajištěn proti nepřátelskému hloubkovému průzkumu, záškodníkům a vzdušným výsadbám nepřítele.

Síla a vzdálenost strážních odřadů a samostatných strážních záštít se řídí podle možnosti nepřátelských akcí. Velitel divize musí mít připravenou pohotovostní jednotku (prapor) na autech, OT, zesílenou dělostřelectvem a tanky.

Pochodové zajištění není třeba v plánu rozpracovávat, je dáno pochodovou sestavou divize a kromě toho je přesun chráněn jednotkami v dotyku. Pro přehlednost vyčleněných jednotek pro strážní zajištění je v plánu rozpracována tabulka.

Protivzdušná obrana

Hlavní opatření PVO jsou uvedena v pracovní mapě náčelníka PVO. Do plánu bojového zabezpečení divize se uvedou jen nejdůležitější údaje potřebné k řešení zásadních rozhodnutí (prostory palebných postavení protiletadlových palebných prostředků staršího náčelníka i vlastní a předpokládaná palebná postavení během boje).

Protiletadlové dělostřelectvo a jeho rozmístění během přesunu není třeba zakreslovat, jeho úkol je dán umístěním v pochodové sestavě divize.

Opatření k ochraně proti ZHN

V plánu je třeba uvést záložní prostory útvarů používané ve vyčkávacím prostoru jak pro periodické střídání, tak i pro shromáždění jednotek po úderu ZHN protivníka. Do blízkosti těchto míst je pak třeba plánovat zásahy divizního MSO, popřípadě prostor zásahu MSO armády plánovaný k zesílení opatření při odstranění následků zasažené divize.

U divize je třeba organizovat zachraňovací a uvolňovací odřad (dále ZUO) a vybavit ho prostředky tak, aby byl schopen provádět základní

opatření při odstranění následků po napadení ZHN. V tabulce plánu je nutno uvést jeho složení a úplné možnosti při likvidaci následků.

V této tabulce jsou již předem připraveny možnosti nejen všech speciálních jednotek, které jsou začleněny do ZUO, ale i těch, které podle plánu nadřízeného náčelníka mohou být zasazeny ve prospěch divize při úderu nepřátelských ZHN. V tabulce je třeba uvést i odsunové prostředky, které mohou být zasazeny při atomovém úderu na bojovou sestavu divize. Touto tabulkou získá vševojskový štáb jasný přehled o možnostech, způsobech a rychlosti odstranění následků.

V plánu je třeba věnovat pozornost sestavení tabulky: **složení zachraňovacích a uvolňovacích odřadů.**

Při zpracování jednotlivých bodů této tabulky je třeba již znát rozhodnutí velitele divize. Nyní k jednotlivým bodům tabulky:

a) v a r i a n t a z á s a h u

Varianty zásahu je možno rozpracovat v tabulce buď podle údobí boje, jako v našem případě nebo podle možnosti zásahu ZHN nepřítele. V útočném boji, kdy převládá pohybová činnost a kdy je příliš mnoho možností zasažení jednotek a to jak časově, tak i prostorově, je podle mého názoru výhodnější plánovat varianty zásahu ZUO *podle údobí útočného boje*:

- ve vyčkávacím prostoru,
- za přesunu,
- do bližšího úkolu,
- do dalšího úkolu,
- výhledově do svítání druhého dne boje (pro noční boj).

Varianty zásahu *podle možností úderů ZHN nepřítele* je opět výhodnější u divize plánovat v obranném boji.

b) J á d r a Z U O

ZUO je nutno vybavit stálým základem speciálních jednotek. Síla těchto jednotek má být taková, aby ZUO byl schopen odstranit následky při zásahu jednotky divize do hodnoty praporu. Při větším zásahu je třeba již počítat se zesílením divize silami a prostředky pro odstraňování následků napadení ZHN.

Při sestavování ZUO je třeba brát v úvahu to, že přesun divize je zabezpečován zdravotnickými a technickými prostředky armády. Armáda sama bude mít zájem uchovat ZUO divizí prvního sledu pro vlastní boj divize v hloubce obrany nepřítele. Proto je třeba složení ZUO u divize volit hlavně vzhledem k plnění jeho úkolů ve vyčkávacím prostoru a během útočného boje.

Vševojskové jádro

V přednášce operační správy je určována přibližná velikost vševojskového jádra — na jednu zasaženou četú jedno družstvo vševojskového jádra. Vzhledem k tomu, že divize bude moci svými prostředky, bez narušení plánované bojové činnosti, odstranit následky atomového napadení při zasažení do hodnoty praporu, je třeba vzhledem k této možnosti určit do vševojskového jádra jednu střeleckou rotu.

Vyvstává jedna otázka; zda vševojskovou jednotku vyčlenit již předem do ZUO nebo ji určovat až při zásahu z nejbližší nezasažené jednotky. Tento způsob určování vševojskového jádra by se zdál nejvýhodnějším, protože by se předčasně neodčerpávaly bojové jednotky. Domnívám se však, že je možno již předem určovat vševojskové jádro z těchto důvodů:

- dokonalá organizace ochrany proti ZHN musí se stát stálou povinností velitelů všech stupňů;
- boj je plánován podle určitého zámyslu, podle určitých údobí a je možno vševojskové jádro ZUO již předem vyčlenit z útvarů, které jsou v druhém sledu divize nebo plní podřadný úkol v rámci divize;
- při zásahu ZUO v mnohých případech bude záviset na dokonalé souhře jednotek tvořících ZUO záchrana života lidí, drahé bojové techniky a na konec i rychlé odstranění škod pro další pokračování bojové činnosti divize nebo útvaru;
- podle jednotlivých údobí je možno měnit vyčleněnou jednotku pro vševojskové jádro ZUO.

Chemické jádro

Do ZUO je třeba plánovat jedno družstvo průzkumné čtyři roty chemické ochrany, které je schopno určit rozsah zamořeného prostoru, vytyčit přední a zadní hranici, po případě najít objížďku. Pro úplné provedení průzkumu epicenter je u VPS divize v záloze druhá četa chemického průzkumu, která je štábem divize vysílána podle důležitosti zásahu ZHN nepříteli. Do chemického jádra může být zařazena i 3. a 4. četa roty chemické ochrany (rcho) divize, která rozvinuje MSO, vzhledem k tomu, že zpravidla současně s ZUO bude zasazováno i MSO divize.

Ve vyčkávacím prostoru divize je do chemického jádra ZUO určena celá rcho, během přesunu a útočného boje jen část, 3. a 4. četa s družstvem chemického průzkumu; vzhledem k tomu, že zbytek rcho plní jiné úkoly (mimo ZUO).

Ženíjní materiál

Do ZUO je třeba začlenit potřebný počet ženijních sil s technikou a materiálem (podle tabulky). Domnívám se, že by nebylo vhodné začlenit do této části ZUO i materiál pro přemostění vodních překážek, protože v blízkosti řek jsou připraveny zálohy mostního materiálu a vozidla vyzoucí tento materiál v ZUO by zbytečně prodlužovala pochodový proud ZUO a ztěžovala by manévr po osách pochodu.

Prostředky pro odsun

Do tohoto jádra je třeba začlenit prostředky jak pro zdravotnický, tak technický odsun.

Při vybavení ZUO čtyřmi zdravotnickými auty a pěti nákladními auty je možno odsunout jedním koloběhem 20 % počtu praporu:

$$4 \text{ zdrav. auta} \times 6 = 24 \text{ raněných,}$$

$$5 \text{ nákl. aut} \times 12 = 60 \text{ raněných,}$$

84 raněných jedním koloběhem.

K zabezpečení nejnужnějších technických odsunů je možno do ZUO zařadit 1—2 vyprošťovací auta z praporu technického zabezpečení. Velké odsuny techniky provádí nejbližší SPV nebo vyprošťovací jednotky útvarů.

Zdravotnické jádro:

Do ZUO je výhodné začlenit plukovní obvaziště dělostřeleckého pluku, který je prostorem svých palebných postavení poblíž divizního obvaziště a může je využít. Začleněním obvaziště do ZUO je zabezpečena okamžitá pomoc raněným při práci ZUO.

c) Velitel ZUO

Je výhodné, aby velitelem ZUO byl důstojník operačního oddělení divize, který zná potřeby divize, má předpoklady iniciativně hodnotit situaci, provádět samostatně na místě zásahu opatření a podle místní potřeby hodnotit a žádat potřebné zesílení ZUO. Důstojníka je třeba vybavit rádiovou stanicí, nebo může po případě použít i rádiové stanice rcho divize.

d) Signály

Vzhledem k tomu, že ZUO může být zasazen v době, kdy není v plném rozsahu povolen rádiový provoz, je nutno volit signál pro zásah. Určení prostoru zásahu provést podle kódované mapy nebo zvlášť určených smluvených pojmenování terénních prostorů.

e) Hodnota zesílení ZUO při zásahu

V této části tabulky je třeba uvést zesílení ZUO v takovém pořadí, v jakém by přicházely speciální jednotky na místo zásahu. Zvláště při přesunu divize budou využívány zdravotnické, technické a jiné speciální jednotky a zařízení prvosledových divizí a zařízení armády, která je povinna v co největší míře zabezpečit plynulý přesun prvosledových divizí, aby jejich prostředky zůstaly uchovány pro vlastní boj.

Maskování je dalším z druhů bojového zabezpečení, které je třeba v plánu uvést, zvláště pokud se provádí ve větším rozsahu, jako zadýmování přechodů vodních toků apod. V plánu mohou být současně uvedena opatření protiradiolokačního maskování. V našem případě (na schématu) je plánován ke klamání radiolokačního průzkumu nepřítel klamný přesun jižním směrem na třech osách použitím koutových odrážeců. Mosty na řekách jsou znázorněny koutovými odrážecí na hladině. Tato opatření provede armáda. V dotyku s nepřitelem provedou divize v dotyku (11. a 13. msd) protiradiotechnické maskování výpomocnými prostředky, a to hlavně odkrytých prostorů za předním okrajem a palebných postavení před čarou rozvinutí do rotních proudů.

Kromě těchto opatření je třeba v grafickém plánu uvést:

- prostory předpokládaného napadení ZHN nepřítel, kde bude soustředěno hlavní úsilí radiacíního, chemického a biologického průzkumu,
- dosah nepřátelských prostředků atomového napadení,
- místa soustředění ZUO před zasazením, které je třeba volit v blízkosti předpokládaného prostoru napadení, kde ZUO soustředí nepotřebná vozidla (bojovou techniku) a kam jsou nadřízeným náčelníkem posílány prostředky pro zesílení ZUO,

- prostory pro soustředění raněných a zasažených osob, které je třeba volit v blízkosti MSO a v prostoru, kde jsou dobré komunikační podmínky k přísunu a odsunu,
- vodní zdroje a jejich kapacitu pro zásobování vojsk,
- v plánu je třeba zaznamenat i některé civilní objekty (nemocnice, STS apod.), jestliže mohou být divizí využity.

Místo ZUO v bojové sestavě divize

ve vyčkávacím prostoru:

- u organického pluku, ze kterého je vyčleněno vševojskové jádro;

za přesunu:

- nejvýhodnější místo je u ženijní zálohy divize proto, aby mohl být odřad zesilován hlavně ženijní technikou. Zpravidla se bude pohybovat před druhým sledem divise;

za útoku:

- nejvýhodnější místo je za prvosledovými pluky, aby byla zabezpečena možnost rychlého zasazení ZUO.

Současně při plánování bojového zabezpečení je třeba počítat i s vytvořením nového ZUO, jestliže bude původně vytvořený zasazen.

Při umísťování ZUO v bojové sestavě divize je třeba brát v úvahu i délku pochodového proudu ZUO, která je dosti značná:

velitel ZUO:	1 osobní auto,
střelecká rota:	6 obrněných transportérů,
3. a 4. četa reho	25 dopravních prostředků (18 NA, 6 speciál.,
s průzk. družstvem:	1 OT),
zdrav. odsun. prostř.:	9 (4 zdrav. auta, 5 NA),
technické odsun. prostř.:	1,
ženij. četa s mat.:	4 (1—2 NA a 2—3 speciální),

Celkem 46 vozidel.

Při hustotě 30 vozidel na 1 km a dvou mezerách po 100 metrech je možno počítat s celkovou délkou proudu ZUO kolem 1700 metrů.

Práce štábu divize při zpracování plánu

Plán bojového zabezpečení divize je souhrnným dokumentem, který obsahuje všechna hlavní opatření bojového zabezpečení. Potřebné podklady pro zpracování plánu jsou:

a) od armády:

- bojový rozkaz velitele armády;
- bojová nařízení náčelníků druhů vojsk armády;
- bojová nařízení pro ochranu proti ZHN, pro průzkum, pro operační maskování, pro protiradiotechnické maskování;
- týlový rozkaz armády;
- organizace součinnosti;

b) u divize:

- rozhodnutí velitele divize;
- návrhy jednotlivých náčelníků druhů vojsk a týlu;
- plán přesunu divize;
- organizace součinnosti divize—pluky.

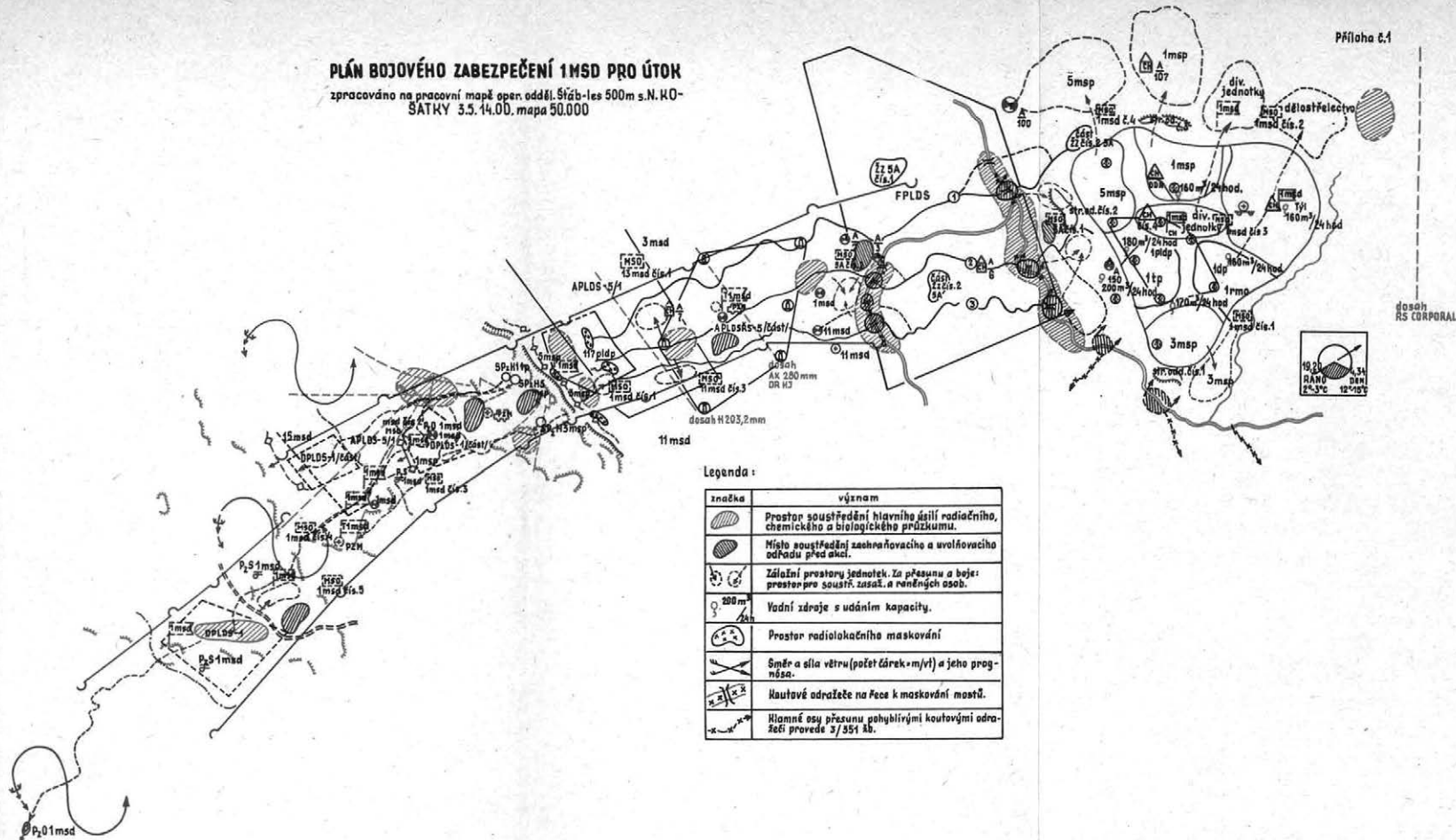
Práci na plánu bojového zabezpečení řídí náčelník štábu divize, který odpovídá za bojové zabezpečení divize. Plán zpracovává operační oddělení za součinnosti jednotlivých náčelníků druhů vojsk a týlu.

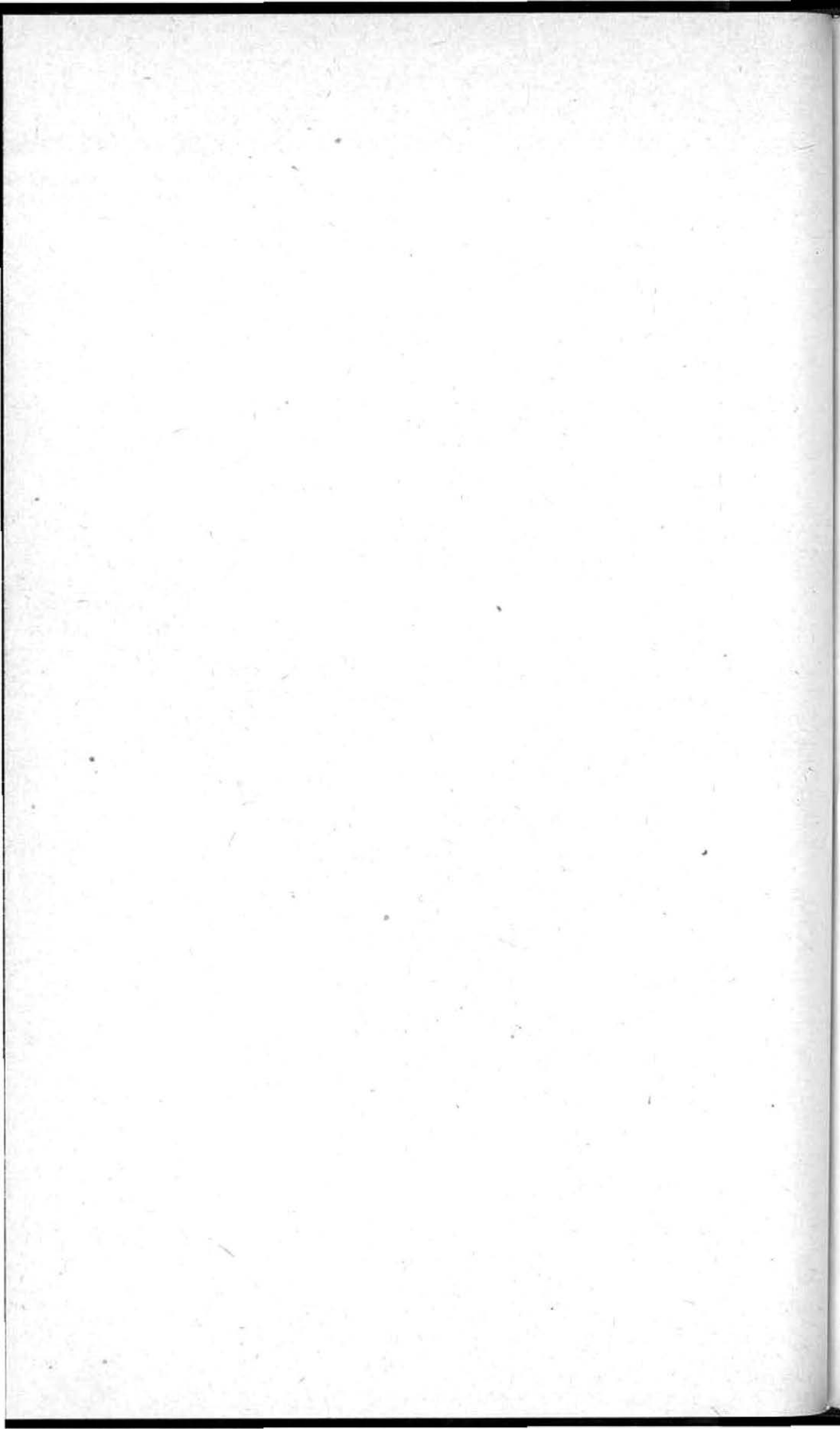
Pro zlepšení a konkretizaci práce velitele divize při organizaci součinnosti je výhodné, aby návrh plánu bojového zabezpečení, hlavně podklady od armády a technické možnosti speciálních jednotek byly připraveny již před organizací součinnosti. Konkrétní opatření, která pak vyjdou z organizace součinnosti velitele divize vzhledem k předpokládanému průběhu boje, budou do plánu doplněna.

Vzhledem ke složitosti soudobé bojové činnosti je nutno opatření bojového zabezpečení plánovat tak, aby bylo přehledné a dávalo veliteli a štábu možnost operativně a rychle zasahovat během bojové činnosti divize.

zpracováno na pracovní mapě open odděl. Štáb-les 500m s.N.KO-
ŠATKY 3.5.14.00, mapa 50.000

zpracováno na pracovní mapě oper. odděli. Štáb-les 500m s.N. KO-
ŠATKY 3.5.14.00. mapa 50.000





Příloha čís. 2

TABULKY K PLÁNU BOJOVÉHO ZABEZPEČENÍ 1. MSD

A. Strážní zajištění:

Jednotka	Zesílení	Úkol
Strážní odřad čís. 1 sr 3. msp	min. bat., pt. bat. msp, jedna tr, ženijní četa žr pluku	— přehradit hlavní cesty vedoucí do prostoru soustředění, zabránit nepovolaným osobám vstupu do prostoru rozmístění, zabezpečit pozorování proti nepřátelským vzdušným výsadbům a uvést včas do pohotovosti svůj útvar a podat hlášení na VPS 1. msd
Strážní odřad čís. 2 sr 5. msp	stejně	stejně
Strážní odřad čís. 3 sr 1. msp	stejně	stejně
Samostatná strážní záštita: četa	protitankové a minometné prostředky praporu	Staví každý útvar vně prostoru soustředění na hlavní komunikaci s úkolem: — přehradit přístupy do prostoru rozmístění a zabránit nepovolaným osobám vstupu do prostoru rozmístění, — stavět pozorovatele proti nepřátelským vzdušným výsadbům, včas uvědomit a uvést do pohotovosti svůj útvar
Pohotovostní jednotka 1. msd: 1/1 msp	min. bat., pt. bat., jedna tr msp, 1. rmo	Místo: — v prostoru rozmístění svého pluku Úkol: — být připraven k zásahu podle rozkazu velitele 1. msd

B. Rozdělení prostředků chemického průzkumu:

Jednotky	V přípravném období	Za přesunu	Při splnění	
			BŮ	DŮ
1. a 2. četa 1. rcho	1. četa 1. rcho Chem. pozor. čís. 1-VPS čís. 2- TVS čís. 3- čís. 4- 2. četa 1. rcho: v záloze u VPS 1. msd	1. četa 1. rcho 1. dr - VPS 2. dr - TVS 3. dr - ZUO 4. dr - předsunutá pozorovatelná 2. četa 1. rcho: záloha u VPS	stejně	stejně

C. Přehled a možnosti speciálních jednotek pro likvidaci následků napadení ZHN nepřítel:

Jednotka	Složení	Možnosti
3. žen. četa 1/1 žpr	2 motor. pily řetězové, 1 buldozer, 1 autojeřáb, 1 zemní vrták, 300 kg trhavín	— upravit 250 m komunikace/1 hod. — odstranění zátar. na 1 km/hod. za pomoci techniky
3. družstvo 1. čety rcho	5 mužů, 1 OT, 2 indikátory, 2 rtg, 1 radiometr, 1 rdst R-105, 3 ADK	— zjistit prostor a stupeň radiace, vytyčit přední a zadní okraj zamořeného prostoru, najít cestu obejít
MSO 1. msd	3. a 4. četa 1. rcho	— za 6 hod. mspr s boj. technikou — za 24 hod. msp s boj. technikou
PrO	1 zdrav. aut., 3 GAZ, 1 NA	— zdrav. auto — 6 raněných, — GAZ — 4 ležící ran., — 1 NA — 12 raněných
Pluk. obvaz. děl. pluku	1 zdrav. auto	— zásah do 15 min. po přesunu
Diviz. obvaziště	zdrav. prapor	— 300 raněných za 24 hodin, — 30 min. po přesunu nejnutnější ošetření
Odsunové prostředky ZUO	1 zdrav. auto pluk. obv. 1. děl. pl. 3 zdrav. auta 1. zdrav. prap. 5 NA 1. autom. prap. + organ. dopr. prostředky zasažené jednotky	
Pohybl. zál. mat. 1. msd	0,3 pp, 0,2 n — pro jeden msp, 0,2 pp pro divizní děl.	
Skupina požární ochrany	1 + 10 mužů, 2 pojízdné hasicí přístroje,	— u ZUO a každého pluku, — u týlu 1. msd motorová stříkačka

od armády:

Jednotka	Složení	Možnosti
CHPPN	5 chirurg. brigád	— kapacita 200 raněných
ZPZU		— kapacita asi 6 div. obv.
zesílení odsunovými prostředky	— 18 zdrav. aut div. obv. divizí v dotyku, — 2 zdrav. auta a 6 NA CHPPN armády, — 48 zdrav. aut a 54 NA zdrav. prap. zvl. určení	
MSO armády	3. r 2. prcho	— za 4 hod. mspr s boj. tech., — za 16 hod. msp s boj. tech., — zahájení práce 1 hod. po ukončení přesunu na místo zásahu
Pohybl. zál. mat. armády	0,25 pp, 0,3 n, 1 ddp pro jednu msd	

D. Signály:

Druh poplachu	Technickými pojítky	Jinými pojítky
Stále platné signály podle nařízení NGŠ.		

E. Složení zachraňovacího a uvolňovacího odřadu:

Varianta	Jádro					Velitel	Signál pro zasazení	Hodnota zesílení při zasazení
	vševojskové	chemické	ženijní	zdravotnické	prostředky pro odsun			
Ve vyčkávacím prostoru	2. sr 2/1 msp	celá 1. rcho	3. žen. četa 1/1 žpr s materiálem	pluk. obv. 1. dp	1 zdrav. auto 1. dp 3 zdrav. auta 1. zdrav. praporu 5 NA 1. aut. prap.	důstojník oper. oddělení 1. msd	ÚDER	- 1 zdrpr, - MSO 5. A čís. 1, - část ZPZU [ČIRACE (7056)] - CHPPN čís. 107 - SPV 5. A 100 a 150
	Místo: v prostoru soustředění 1. msp							
Za přesunu a útoku až do BU	stejně	3. dr 1. č 1. rcho, 3. a 4. č 1. rcho (MSO)	stejně	stejně	stejně	stejně	stejně	- 2. č 1. rcho, - 1. zdrpr, - SPV zasaž. pluku, - SPV 1. msd, - PZM 1. msd, - MSO 11 a 13 msd, - MSO 5 A čís. 2 - CHPPN čís. 6 a 7, - DO 11 msd, - část ZPZU [KŘÍZEK (3058)], ... - SPV 5 A čís. 7,9
	Místo: na pochodové ose čís. 2 se ŽŽ 1. msd							
Během útoku až do svtání D+1	sr 3/3 msp	stejně	stejně	stejně	stejně			- MSO 1. msd, - PIO zasaž. pluku, - DO 1. msd, - 2. č 1. rcho, - SPV zasaž. pluku, - SPV 1. msd, - PZM 1. msd, - část ZPZU [KŘÍZEK (3058)] v hloubce po ose přesunu TVS 5. A
	Místo: se ŽŽ 1. msd							